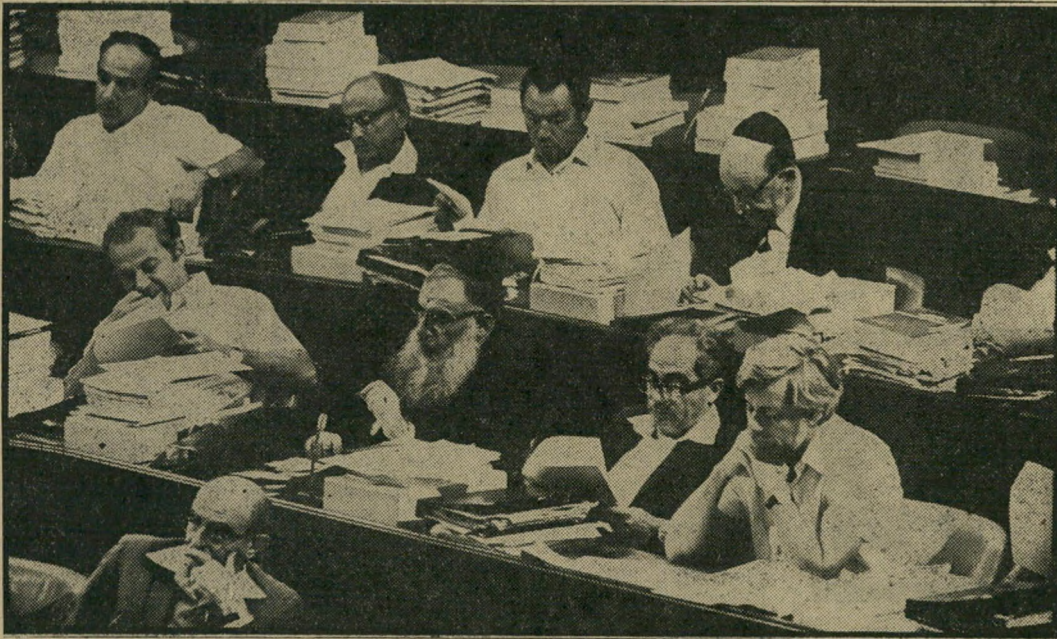

גדולים ושהקטנים יישארו קטנים לעולם ועד*

הקורבנות: הסיעות הקטנות באולם המליאה *

להלן דברי סיעתנו על חוק מימון הבחירות.
אורי אבנרי: בשלב הנוכחי נצביע נגד הצעת חוק זו.
כדי להסיר כל ספק, אני מקדים ואומר שאני מחייב מימון ממלכתי של בחירות — בתנאי שהמימון הוא הוגן, סביר וצודק.
הדרישה למימון ממלכתי כזה הושמעה בשנים האחרונות בעולם, בתוקף גובה, דווקא מצד חוגים ליברליים ומתקדמים. הדבר בא למנוע יתרון בלתי-הוגן לחוגים המייצגים את המיסד, המשופע בקרנות. משום-כך הטיל הנשיא ניקסון וטו על הצעת-חוק אמריקאית, שבאה ביוזמת החוגים הליברליים במפלגה הדמוקרטית.
אילו היה החוק לפנינו משרת את אותה המטרה — ליצור שיוויון בין הנחות הפוליטיים ולאפשר לכל כוח ציבורי להתמודד בתנאים הוגנים — היינו תומכים בו בפה מלא, ובלי כל היסוס.
הביקורת העקרונית שלנו על הצעת-החוק שהפנינו נובעת מן העובדה שהניסוח הנוכחי של הצעתה אינו משיג מטרה זו, ואף מסכל אותה במידה רבה.

סילוק העיוות

גילוי-הלב מחייב אותי להעיר כאן הערה חשובה.
כאשר ביקשתי להסיר הצעת-חוק זו מסדר-היום, היא היתה מנוסחת בצורה חמורה ביותר. היא כוללת, למעשה, אחוזה-סימה כספי —

אחוז חסימה כספית?

חיים לנדאו: זאת יכולה לעשות גם מק"י.
אורי אבנרי: אם יש לה כסף, לנו אין.
הצעת-החוק אינה מונעת הכנסות נרפות למיפלגות.

כל מיפלגה תוכל להביא כל סכום שהוא מחוץ-לארץ, להביא מיליונים מכספי המגנבית — במישרין או באמצעות המפעלים שלה. תנועות הקיבוצים יוכלו לגייס בלי הגבלה כסף ממיפעליהם, בצורה של דמי-חבר כפויים, בעוד שמיפלגות אחרות לא תהיינה רשאיות לקבל תרומות מאוהדים המהווים „תאגידים“.

שיוויון, צדק וביקורת

אני חוזר ומדגיש: אני תומך בעיקרון של מימון ממלכתי הוגן.

אני מצביע בקריאה טרומית נגד הצעת-חוק זו, בניסוחה הנוכחי, כאשר אינה מבטיחה שוויון, צדק וביקורת.

אם הוועדה תשנה את ההצעה ברוח דברי רים אלה, נשקול את הצעתנו הסופית בהתייחס להצעה שתגובש.

המודד הנכון היה צריך להיות כך: סכום מינימלי אחיד לכל המיפלגות, סכום המתאים להסברת מצע פוליטי בדרכי-התקשורת המודרניים. הסברת מצע קומור ניסטי מחייב את אותם האמצעים כמו הסברת מצע קאפיטליסטי, הסברת מצע רפורמי דורשת את אותם האמצעים כמו הסברת מצע שמרני — ואולי גם יותר.
אם בכלל יש מקום לאבחנה בין המיפלגות על פי גודלן — הרי היא צריכה להיות קטנה וחסכנית. למשל: אם תשלם המדינה לכל סיעה לצרכי בחירות חצי מיליון לירות — סכום צנוע מאוד — אפשר להוסיף למיפלגות הגדולות סכום של 20 אלף לירות לכל מנדאט. במיקרה כזה היה המערך מקבל כמיליון וחצי לירות — ולא למעלה מ-10 מיליון ל"י, לפי ההצעה הנוכחית. הציבור היה חוסך קרוב ל-20 מיליון לירות.

אחרי הכל, מדוע צריכים להוציא על בחרי רת המועמד ה-56 של המערך, הנבחר עימי המצע של המועמד הראשון, את אותו הסכום כמו על בחירת המועמד הראשון של המערך, או על המועמד הראשון של מק"י?

שמאז מיקונים: זה נקרא שיוויון!
חיים לנדאו: הראשון והאחרון של מק"י.
אורי אבנרי: צריך לאפשר גם למק"י לגדול, אם הבחור רוצה בכך!
קריאה: בתקציב קטן כזה לא היו נבחרים 120 אי"ם.
אורי אבנרי: הריצפה צריכה להיות גבוהה יותר, והתיקרה נמוכה יותר.

סעיף שהיה מכוון כל כולו נגד הסיעות הי קטנות, ולמעשה לא היה מאפשר להן להתמודד בבחירות.

בהדברות שנתקיימה ביומים האחרונים עם יוזמי הצעת-החוק, שונה סעיף זה. הצעת-התיקון, שנמסרה זה עתה לפרוטוקול עלידי חברי-הכנסת קרגמן, מסלקת עיוות זה במידה מסויימת.

ענן קודר של מזימה

איננו יכולים להתעלם מהעובדה שדיון זה מתנהל תחת הענן הקודר של המזימה להעלאת אחוזה-חסימה. מזימה זו — אם אכן יימצאו לה תומכים במיפלגות הגדולות — נועדה לסלק מן הכנסת, בכוח הזרוע המישפטי, את כל סיעות הארץ מוציאה הלווחמת, לחסום את הכנסת בפני כל כוח חדש ורעיון חדש. להקפיד לעולם ועד את המימון הקיים על שדוש שלוחותיו. יהיה זה קבר הרמוקרטיה הישראלית.

מיקדמה על חשבון זה מוגשת לנו היום, בצורת הצעת-החוק לשינוי הישוב העודפים בבחירות. הצעה זו נועדה לגזול מן הסיעות הקטנות מיספר מנדאטים, ולהעבירן לסיעות הגדולות — לא בדרך של שינוי דעת הבהורים, אלא בדרך של שינוי הישוב הקולות. הצעת חוק למימון בחירות ומיפלגות, הנר דדת על רקע זה, מעיב עליה מראש צל ככר.

10 מיליון למערך!

מה הן, אם כן, נקודות-הביקורת שלנו על הצעת-החוק של אנחנו?

אפרט אותן בצורה עניינית, אחת לאחת:
הצעת-החוק באה להקפיד את מפת המיפלגות הקיימת, לדאוג שהגדולים יישארו גדולים, ושהקטנים יישארו קטנים.

אברהם עזמר: לכך דואג הבחור!
אורי אבנרי: מיפלגה שתהיה רשאית לפי החוק להוציא רק סכום קטן על הסברתה ופוער לותיה — סכום הנקבע על פי הישגיה בעבר — כימעט ולא תוכל לגדול, ובוודאי לא במהירות.

הצעת-החוק מנהיגה אי-שוויון מחותי לגבי המיפלגות.

אין ביקורת אמיתית

הצעת-החוק אינה מנהיגה ביקורת על נוהלי המיפלגות והרמוקרטיה שבהן. אין בארץ „חוק מיפלגות“, המבטיח את זכויותיהם של חברי-מיפלגה. אין פיקוח על הבחירות הפנימיות ועל שמירת הדמוקרטיה במוסדות, שישלטו מחר בכספים אשר יוענקו למיפלגה.

הצעת-החוק אינה מנהיגה ביקורת מלאה גם על הוצאות המיפלגות.

אמנם, תונהג ביקורת כלשהי, אך לפי החוק אפשר יהיה למיפלגות העשירות להוציא הון-רעק נוסף בצורה של „השקעות“, או פעולות של מוסדות כלכליים ואיר-גונים נפרדים, עצמאיים-כביכול. יש חשש שלמעשה יוסיפו המיפלגות להוציא מה שהוציאו בעבר, נוסף על הכסף החדש.

הצעת-החוק נתקבלה בקריאה טרומית ב-63 קולות המערך, גח"ל, המפד"ל ול"ע, נגד 11 קולות חסי עות הקטנות. אגו"י נמנעה.

אחרי ההצבעה היו עוד חילופי דברים:

חיים לנדאו: המצביעים-נגד רוצים להוידע כי לא יקבלו את הכסף, אם החוק יתקבל. הו"ר בדציון קשת: המצביעים-נגד לא ייפו את כוחו של חברי-הכנסת לנדאו.

שמאז מיקונים: חברי-הכנסת לנדאו צריך להודיע, מעל הבמה, מה גודל הדיפיציט שלו.

חיים לנדאו: אם תעזור לי לפתור אותו — אודיע.
אורי אבנרי: אם החוק ישחרר את חברי תנועתנו מתשלום המיסים שיממנו את החוק, נוו תר על המימון.

* מימון: למעלה: גרוס (אגו"י), שושפץ (מ"ח), הראל והורוביץ (ע"מ). באמצע: אבנרי, שערי (ל"ע), פרוש (אגו"י), תמיר (מ"ח). למטה: האוונר (ל"ע).